TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2017. gada 15. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība — Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 — 3. panta 1. punkts — Finansējums no Kohēzijas fonda — Reģionālas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības projekts — Pārkāpumi — "Vairākgadu programmas" jēdziens — Vairākgadu programmas pilnīga pabeigšana — Noilguma termiņš

Lieta C-436/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (Lietuvas Augstākā administratīvā tiesa) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 10. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 10. augustā, tiesvedībā

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra

pret

"Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras" UAB,

piedaloties:

Lietuvos Respublikos finansų ministerija,

"Skirnuva" UAB,

"Parama" UAB,

"Alkesta" UAB,

"Dzūkijos statyba" UAB.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents), J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Safjan*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 7. septembra tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – lietuviešu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Lietuvas valdības vārdā – *D. Stepanienė* un *D. Kriaučiūnas*, pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā – *S. Papaioannou* un *S. Charitaki*, pārstāves,

— Eiropas Komisijas vārdā – *J. Jokubauskaitė* un *D. Recchia*, kā arī *J. Baquero Cruz*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2017. gada 19. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, Euratom) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV 1995, L 312, 1. lpp.) 3. panta 1. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra* (Lietuvas Vides ministrijas Vides projektu pārvaldības aģentūra, turpmāk tekstā – "pārvaldības aģentūra") un *Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras UAB* (Alītas reģiona atkritumu apsaimniekošanas centrs, Lietuva; turpmāk tekstā – "uzņēmums, kas gūst labumu") par to, lai pēdējais minētais atlīdzinātu daļu finansējuma, ko saņēmis no Kohēzijas fonda.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 2988/95

3 Saskaņā ar Regulas Nr. 2988/95 preambulas trešo apsvērumu:

"[..] visās jomās jāapkaro darbības, kas kaitē [Savienības] finansiālajām interesēm."

4 Regulas Nr. 2988/95 1. pantā ir noteikts:

"1. Eiropas [Savienības] finansiālo interešu aizsardzībai ar šo tiek pieņemti vispārīgi noteikumi par vienveida pārbaudēm un administratīviem pasākumiem un sodiem, kas saistīti ar [Savienības] tiesību pārkāpumiem.

2. "Pārkāpums" nozīmē Kopienas tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus."

5 Minētās regulas 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Lietas noilguma termiņš ir četri gadi no 1. panta 1. punktā minētā pārkāpuma izdarīšanas brīža. Nozaru noteikumos tomēr var paredzēt īsāku laiku, kas nevar būt mazāks par trim gadiem.

Ja pārkāpums ir nepārtraukts vai vairākkārtējs, noilguma termiņš sākas dienā, kad pārkāpums beidzies. Vairākgadu programmās noilguma termiņš visos gadījumos ir līdz programmas pilnīgai pabeigšanai.

Noilguma termiņu pārtrauc kompetento iestāžu lēmumi, kas attiecas uz pārkāpumu izmeklēšanu vai iztiesāšanu un kuri konkrētajām personām darīti zināmi. Noilguma termiņš pēc katra pārtraukuma atsākas.

Tomēr noilgums iestājas ne vēlāk kā dienā, kad pagājis laiks, kas divreiz ilgāks par noilguma termiņu un kurā kompetentās iestādes nav uzlikušas sodus, izņemot gadījumus, kad administratīvā lieta pārtraukta saskaņā ar 6. panta 1. punktu."

6 Minētās regulas 4. panta 1. punktā ir noteiks:

"Pārkāpuma gadījumā nelikumīgi iegūtais labums atgūstams:

— uzliekot pienākumu samaksāt vai atmaksāt summas, kas nav samaksātas vai ir nelikumīgi saņemtas,

[..]."

Tiesiskais regulējums par Kohēzijas fondu

Regula (EK) Nr. 1164/94

7 Ar 1. panta 1. punktu Padomes 1994. gada 16. maija Regulā (EK) Nr. 1164/94 par Kohēzijas fonda izveidi (OV 1994, L 130, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1999. gada 21. jūnija Regulu (EK) Nr. 1264/1999 (OV 1999, L 161, 57. lpp.) un ar Padomes 1999. gada 21. jūnija Regulu (EK) Nr. 1265/1999 (OV 1999, L 161, 62. lpp.), kā arī ar Aktu par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV 2003, L 236, 33. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 1164/94"), tika izveidots Kohēzijas fonds, kurš minētajā regulā tiek saukts par "Fondu".

8 Regulas Nr. 1164/94 1. panta 3. punktā ir paredzēts:

"Fonds var palīdzēt finansēt:

— projektus

vai

— kāda projekta tehniski un finansiāli neatkarīgus posmus,

vai

— projektu grupas, kas ir saistītas ar pārskatāmu stratēģiju un veido saskanīgu veselumu."

9 Regulas Nr. 1164/94 3. panta 1. punktā palīdzības saņemšanai no Kohēzijas fonda "piemēroti pasākumi" ir uzskaitīti šādi:

"Fonds var sniegt palīdzību šādiem pasākumiem:

— vides projektiem, kas palīdz sasniegt Līguma 130.r panta [LESD 191. panta] mērķus [..]

[..]."

10 Saskaņā ar šīs pašas regulas 4. punktu Lietuvai saistībām paredzētais līdzekļu kopapjoms bija jāpiešķir par laikposmu no 2004. gada līdz 2006. gadam.

11 Regulas Nr. 1164/94 10. pantā ir paredzēti noteikumi projektu apstiprināšanai:

"1. Projektus, ko jāfinansē no Fonda, pieņem Komisija, vienojoties ar saņēmēju dalībvalsti.

[..]

3. Pieteikumus par palīdzību projektiem saskaņā ar 3. panta 1. punktu iesniedz saņēmēja dalībvalsts. Projektiem, tostarp saistītu projektu grupām, ir jābūt pietiekami vērienīgiem, lai tiem būtu būtiska ietekme vides aizsardzības [jomā] [..].

4. Pieteikumā ir jāietver šāda informācija: iestāde, kas ir atbildīga par izpildi [..].

[..]

6. [..] Komisijai ir jāpieņem lēmums par palīdzības piešķiršanu no Fonda, ar noteikumu, ka parasti trīs mēnešos pēc pieteikuma saņemšanas ir izpildītas šā panta prasības. Komisijas lēmumi, apstiprinot projektus, projektu vai saistītu projektu grupu posmus, nosaka finansiālās palīdzības apjomu un finansēšanas plānu ar visiem noteikumiem un nosacījumiem, kas vajadzīgi projektu izpildei.

7. Komisijas lēmumu pamatdatus publicē *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*."

12 Regulas Nr. 1164/94 12. panta "Finanšu pārbaudes" 1. punktā ir noteikts:

"Neskarot Komisijas atbildību par [Eiropas] Kopienas budžeta izpildi, dalībvalstis pirmajā instancē uzņemas atbildību par projektu finanšu kontroli. Šajā nolūkā to veiktajos pasākumos ir jāiekļauj:

[..]

d) apstiprinājums, ka Komisijai iesniegtās izdevumu deklarācijas ir precīzas un nodrošina, ka tās ir sastādītas pēc grāmatvedības uzskaites, kas ir balstīta uz pārbaudāmu dokumentāro pamatojumu;

e) pārkāpumu novēršana un atklāšana, par to paziņojot Komisijai saskaņā ar noteikumiem, kā arī informējot Komisiju par lietu izskatīšanas gaitu tiesu vai pārvaldes iestādēs. Šajā sakarā dalībvalstīm un Komisijai ir jāveic visi pasākumi, lai nodrošinātu, ka sniegtā informācija paliek konfidenciāla;

f) deklarācijas, ko sastāda kāda persona vai departaments, kura rīcība ir neatkarīga no norādītās iestādes, iesniegšana Komisijai, pabeidzot katru projektu, projekta vai projektu grupas stadiju. Šajā deklarācijā apkopo secinājumus par iepriekšējos gados veiktajām pārbaudēm un novērtē galīgā saldo maksājuma lūguma likumīgumu, kā arī izdevumu likumību un pareizību, uz ko attiecas nobeiguma apliecība. Dalībvalstis var šai deklarācijai pievienot savu atzinumu, ja uzskata to par vajadzīgu;

g) sadarbība ar Komisiju, lai nodrošinātu to, ka Kopienas līdzekļus izmanto saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem;

h) visu zaudēto summu atgūšana, kas zaudētas atklāto pārkāpumu dēļ un, vajadzības gadījumā, procentu iekasēšana par novēlotu samaksu."

13 Regulas Nr. 1164/94 16.a panta "Īpašie noteikumi pēc tādas jaunas dalībvalsts pievienošanās Eiropas Savienībai, kurai ir piešķirts pirmspievienošanās atbalsts saskaņā ar Pirmspievienošanās struktūrpolitikas programmu (*ISPA*)" 1. punktā ir paredzēts:

"Pasākumi, par kuriem [..] Lietuvas [..] pievienošanās datumā Komisija pieņēmusi lēmumus atbalsta jomā atbilstoši [Padomes 1999. gada 21. jūnija] Regulai (EK) Nr. 1267/99, ar ko paredz Pirmspievienošanās struktūrpolitikas programmu [(OV 1999, L 161, 73. lpp.)], un kas nav īstenoti līdz šim datumam, tiek uzskatīti par Komisijas apstiprinātiem atbilstoši šai regulai. Ja vien 2. līdz 5. punktā nav paredzēts citādi, uz šiem pasākumiem attiecas noteikumi, kas reglamentē atbilstīgi šai regulai apstiprināto pasākumu īstenošanu."

14 Regulas Nr. 1164/94 īstenošanas noteikumi ir paredzēti tās II pielikumā, uz kuru ir atsauce šīs pašas regulas 15. pantā (turpmāk tekstā – "II pielikums").

15 II pielikuma C pantā, kas attiecas uz budžeta saistībām, ir paredzēts:

"1. Budžeta saistības īsteno, pamatojoties uz Komisijas lēmumiem, ar ko apstiprina attiecīgos pasākumus (projekts, projekta posms, projektu grupa, pētījums vai tehniskās palīdzības pasākums). Saistības ir spēkā uz laiku, ko nosaka pasākuma veids un tā īstenošanas īpašie nosacījumi.

[..]

4. Saistību īstenošanas kārtību sīkāk norāda Komisijas lēmumos, ar ko apstiprina attiecīgos pasākumus.

[..]"

16 II pielikuma D pants attiecas uz finanšu palīdzības maksāšanas noteikumiem:

"1. Finanšu palīdzības maksājumus veic saskaņā ar atbilstīgām budžeta saistībām iestādei vai organizācijai, ko šim mērķim iesniegtajā pieteikumā norādījusi attiecīgā saņēmēja dalībvalsts. Maksājumi var būt avansa maksājumi, starpposma maksājumi vai galīgā saldo maksājumi. Starpposma maksājumi un saldo maksājumi attiecas uz faktiski izmaksātajiem izdevumiem, kam jāpievieno saņemtie faktūrrēķini vai grāmatvedības dokumenti ar līdzīgu pierādījuma vērtību.

2. Maksājumus veic šādi:

[..]

d) Kopienas palīdzības galīgo saldo, ko aprēķina, pamatojoties uz apstiprinātiem un faktiski samaksātiem izdevumiem, maksā ar noteikumu, ka:

— projekts, projekta stadija vai projektu grupa ir veikta saskaņā ar tās mērķiem,

— 1. punktā minētā norīkotā iestāde vai institūcija iesniedz maksājuma pieteikumu Komisijai sešus mēnešus pēc darbu izpildes termiņa, kā arī pieteikumu par izdevumiem, kas ir noteikti lēmumā par palīdzības piešķiršanu projektam, projekta stadijai vai projektu grupai,

— F panta 4. punktā minēto nobeiguma ziņojumu iesniedz Komisijai,

— dalībvalsts apstiprina Komisijai, ka maksājuma pieteikumā un ziņojumā sniegtā informācija ir pareiza,

— dalībvalsts ir nosūtījusi Komisijai 12. panta 1. punktā minēto deklarāciju,

— ir izpildīti visi informācijas un reklāmas pasākumi, ko Komisija paredz saskaņā ar 14. panta 3. punktu.

3. Ja 2. punktā minēto nobeiguma ziņojumu nenosūta Komisijai 18 mēnešus pēc darbu un maksājumu izpildes nobeiguma termiņa, kā minēts lēmumā par palīdzības piešķiršanu, atceļ palīdzības daļu, kas veido atlikušo projekta bilanci.

[..]

5. Maksājumus saņem dalībvalsts norīkota iestāde vai institūcija, parasti, vēlākais, divus mēnešus pēc pieņemama maksājuma pieteikuma saņemšanas, ar noteikumu, ka ir pieejami budžeta līdzekļi.

[..]

7. Komisija nosaka kopējos noteikumus par izdevumu likumību."

17 II pielikuma F panta 4. punktā ir paredzēts:

"Par katru projektu trīs mēnešos pēc katra pilna īstenošanas gada beigām iestāde vai institūcija, ko šim nolūkam ir norīkojusi dalībvalsts, iesniedz Komisijai progresa ziņojumu. Nobeiguma ziņojumu Komisijai iesniedz sešos mēnešos pēc projekta vai projekta posma izpildes.

[..]"

Regula Nr. 1267/1999

18 Regulas Nr. 1267/1999 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Ar šo ir nodibināta Pirmspievienošanās struktūrpolitikas programma, kura turpmāk saukta par "*ISPA*".

ISPA, lai sekmētu sagatavošanos iestājai Eiropas Savienībā, saskaņā ar šīs regulas noteikumiem nodrošina palīdzību [..] vides [..] jomā šādām kandidātvalstīm: [..] Lietuvai, [..], kuras turpmāk sauktas par "saņēmējvalstīm"."

19 Saskaņā ar Regulas Nr. 1267/1999 2. panta 1. un 2. punktu atbilstošie pasākumi *ISPA* ietvaros ir definēti šādi:

"1. Kopienas palīdzība, ko finansē saskaņā ar *ISPA*, iekļauj projektus, kāda projekta posmus, kuri tehniski un finansiāli ir neatkarīgi, projektu grupas vai projektu plānus vides [..] jomā, kuri turpmāk kopēji saukti par "pasākumiem". [..]

2. Kopiena, ievērojot mērķus, kas minēti 1. pantā, sniedz palīdzību saskaņā ar *ISPA*:

a) vides pasākumiem, kas saņēmējvalstīm dod iespēju izpildīt Kopienas vides tiesību aktu prasības un Pievienošanās partnerību mērķus;

[..]."

20 Šīs regulas 3. pantā ir noteikts:

"Kopienas palīdzību pēc *ISPA* piešķir laikā no 2000. līdz 2006. gadam.

[..]"

21 Saskaņā ar Regulas Nr. 1267/1999 7. panta 1. punktu Komisija pieņem lēmumus par pasākumiem, kas finansējami pēc *ISPA*.

22 Saskaņā ar Regulas Nr. 1267/1999 8. panta "Saistības un maksājumi" 1. punktu:

"Izdevumus pēc *ISPA* Komisija īsteno saskaņā ar Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam, pamatojoties uz finansējuma memorandu, kas sastādāms Komisijai un saņēmējvalstij.

[..]"

Regula (EK) Nr. 1386/2002

23 Saskaņā ar 1. pantu Komisijas 2002. gada 29. jūlija Regulā (EK) Nr. 1386/2002, ar ko paredz sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus [Regulai Nr. 1164/94] attiecībā uz tādas palīdzības pārvaldības un kontroles sistēmām, kura piešķirta no Kohēzijas fonda, kā arī kārtību finansiālu labojumu veikšanai (OV 2002, L 201, 5. lpp.), Regulas Nr. 1386/2002 piemērošanas jomā ietilpst piemēroti pasākumi, uz kuriem attiecas Regulas Nr. 1164/94 3. pants un kuri pirmo reizi apstiprināti pēc 2000. gada 1. janvāra.

24 Regulas Nr. 1386/2002 8. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punktā ir paredzēts:

"Pirms izdevumu paziņojumu apstiprināšanas maksātāja iestāde pārliecinās, vai izpildīti šādi nosacījumi:

[..]

b) paziņojums par izdevumiem ietver vienīgi izdevumus:
   i) kas faktiski izdarīti atbilstošajā periodā, kurš noteikts lēmumā par piešķiršanu, un par kuriem ir attaisnojoši kvitēti rēķini vai uzskaites dokumenti ar līdzvērtīgu pierādījumu vērtību."

Regula (EK) Nr. 16/2003

25 Saskaņā ar Komisijas 2003. gada 6. janvāra Regulas (EK) Nr. 16/2003, ar ko paredz īpašus sīki izstrādātus noteikumus [Regulas Nr. 1164/94] piemērošanai attiecībā uz izdevumu atbilstīgumu Kohēzijas fonda daļēji finansētu pasākumu kontekstā (OV 2003, L 2, 7. lpp.), 1. pantu Regula Nr. 16/2003 nosaka kopīgus noteikumus par izdevumu atbilstīguma noteikšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1164/94 3. pantā paredzētajiem pasākumiem, kurus var daļēji finansēt no Kohēzijas fonda.

26 Regulas Nr. 16/2003 5. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Izdevumiem, ko ņem vērā, izmaksājot Kopienas palīdzību, ir faktiski jābūt izdarītiem atbilstīguma posmā, kas noteikts Komisijas lēmumā saskaņā ar [Regulas Nr. 1386/2002] 8. panta 2. punkta b) apakšpunktu, un tiem jābūt tieši saistītiem ar projektu. Izdevumiem ir jābūt saistītiem ar maksājumiem, kurus apstiprinājusi dalībvalsts un, ko tā faktiski izdarījusi vai, kas izdarīti tās vārdā, vai koncesiju gadījumā, ko izdarījis koncesionārs, kuram par izpildi atbildīgā iestāde ir deleģējusi projekta ieviešanu, un ko apstiprina saņemtie rēķini vai grāmatvedības dokumenti ar līdzvērtīgu pierādījumu vērtību.

[..]"

27 Regulas Nr. 16/2003 8. pantā "Atbilstīguma posma beigas" ir paredzēts:

"Pēdējā atbilstīguma diena attiecas uz maksājumiem, ko veic par izpildi atbildīgā iestāde.

Pēdējā atbilstīguma diena ir noteikta Komisijas lēmumā."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

28 Pārvaldības iestāde ir Lietuvas valsts iestāde, kas norādīta kā atbildīgais subjekts par projektu izpildi un kas Regulas Nr. 1164/94 10. panta 4. punktā ir paredzēta, lai konstatētu un novērstu pārkāpumus, kuri saistīti ar Eiropas Savienības finansiālo palīdzību.

29 2001. gada 13. decembrī Komisija saskaņā ar Regulas Nr. 1267/1999 7. panta 1. punktu pieņēma lēmumu, apstiprinot projektu "Alītas reģiona atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidošana" Lietuvā (turpmāk tekstā – "projekts pamatlietā") atbilstoši *ISPA* (turpmāk tekstā – "sākotnējais lēmums"), kurā tika izdarīti grozījumi ar tās 2002. gada 23. decembra lēmumu. Tajā pašā dienā Komisija parakstīja minētā projekta finanšu memorandu atbilstoši šīs pašas regulas 8. panta 1. punktam (turpmāk tekstā – "finanšu memorands"). Lietuvas Republika parakstīja šo dokumentu 2002. gada 14. martā. Saskaņā ar finanšu memoranda 2. pantu projekts pamatlietā beidzās 2004. gada 31. decembrī, bet šī memoranda 4. panta 3. punktā 2006. gada 31. decembris bija noteikts kā datums, kad atbildīgajam subjektam bija jāveic maksājumi saistībā ar minētā projekta īstenošanu. Sešu mēnešu laikā pēc šā pēdējā minētā datuma Lietuvas iestādēm bija jāiesniedz Komisijai galīgais audita ziņojums, lai tiktu samaksāts projekta finansējuma galīgais saldo.

30 Pārvaldības iestādei bija uzdots attīstīt projektu pamatlietā, un tā rīkojās līgumslēdzējas iestādes statusā, noslēdzot publiskā iepirkuma līgumus, kas ir saistīti ar šo projektu. 2004. gada 10. novembrī pārvaldības iestāde ar uzņēmumu, kas gūst labumu, parakstīja nolīgumu par *ISPA* kohēzijas programmas īstenošanu, kurš attiecās uz to pienākumu un atbilstošo atbildību attiecībā uz projektu pamatlietā sadali. Laikā no 2004. gada 22. aprīļa līdz 2006. gada 6. decembrim pārvaldības iestāde kā līgumslēdzēja iestāde, uzņēmums, kas gūst labumu, un daži citi privātie līgumslēdzēji parakstīja publiskā iepirkuma līgumus.

31 2004. gada 27. decembrī Komisija pieņēma lēmumu, ar ko tostarp tika grozīts sākotnējais lēmums šādi: "[Sākotnējā lēmuma] 2. pants tiek papildināts ar šādu punktu: "5. Ar projekta [pamatlietā] īstenošanu saistīti izdevumi ir atbilstīgi līdz 2008. gada 31. decembrim". [Finanšu memoranda] 2. pants tiek grozīts šādi: "Beigu datums: 2008. gada 31. decembris"".

32 2009. gada 17. decembrī Lietuvas valsts audita iestāde sagatavoja valsts audita ziņojumu par projektu pamatlietā.

33 2013. gada 28. martā pārvaldības iestāde publicēja četrus "secinājumus", atzīdama par finansēšanai neatbilstīgiem dažus projekta pamatlietā izdevumus vairāku pārkāpumu dēļ. Konkrēti, tā konstatēja, ka uzņēmums, kas gūst labumu, nebija pamatojis aktīvu iegādi ilgtermiņā un īstermiņā. 2013. gada 29. martā minētā iestāde pieņēma četrus lēmumus, uzdodot atmaksāt līdzekļus, kas atzīti par neatbilstīgiem.

34 Uzņēmums, kas gūst labumu, vērsās pirmās instances tiesā, ceļot prasību atcelt minētos lēmumus. Šī prasība tika apmierināta ar 2014. gada 14. maija spriedumu ar pamatojumu, ka ir piemērojams Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā paredzētais četru gadu lietas noilguma termiņš. Minētajā spriedumā tostarp tika uzskatīts, ka noilguma periods sākās 2008. gada 31. decembrī, kad atbilstoši finanšu memorandam ir projekta pamatlietā izpildes datums un izdevumu atbilstības pēdējā diena, un tas iestājās 2012. gada 31. decembrī.

35 2014. gada 28. maijā pārvaldības iestāde vērsās iesniedzējtiesā, ceļot apelāciju par šo spriedumu, apstrīdot lietas noilguma termiņa pārsniegšanu.

36 Iesniedzējtiesa izdeva rīkojumu, aicinot pamatlietas puses sniegt informāciju un datus par projekta pamatlietā pabeigšanu, kā arī argumentus par Regulas Nr. 2988/95 piemērošanu. Šī tiesa it īpaši norādīja, ka ir jāpaskaidro daži elementi, tostarp nodokļa iekasējamības gadījums, ar kuru pārvaldības iestāde saistīja projekta pamatlietā pabeigšanu, nesamaksātā atlikušās bilances summa šajā projektā un datums, kurā bija paredzēts šo summu pārskaitīt, kā arī terminu "programma", "pasākums" un "projekts" nozīme, kuri tiesvedības dokumentos tiek lietoti kā sinonīmi.

37 Atbildot uz šo rīkojumu, pārvaldības iestāde iesniedza iesniedzējtiesai Finanšu ministrijas 2015. gada 30. aprīļa vēstuli, kurā bija norādīts, ka 2013. gada 31. maijā tā iesniedza Komisijai pieprasījumu no Kohēzijas fonda veikt projekta pamatlietā pēdējo saldo maksājumu EUR 826 069,28 apmērā. Šajā pieprasījumā Komisija tika informēta, ka saistībā ar šo projektu notiekošo tiesvedību dēļ iespējami neatbilstīgas summas EUR 40 276,31 samaksa no minētā pieprasījuma netika atskaitīta. Turklāt 2014. gada 14. jūlija vēstulē Finanšu ministrija iesniedza Komisijai 2009. gada 17. decembra projekta pamatlietā audita ziņojuma papildinājumu, kā arī deklarāciju par minētā projekta pabeigšanu, uz kuriem abiem norādītais datums bija 2014. gada 25. jūnijs. Pēc projekta pamatlietā pēdējā saldo maksājuma pieprasījuma iesniegšanas Komisijai pārvaldības iestāde veica jaunu izmeklēšanu par pārkāpumiem saistībā ar šo projektu, un saistībā ar to 2015. gada 30. aprīlī joprojām noritēja divas tiesvedības. Finanšu ministrija savā vēstulē secināja, ka tā nevar zināt, kurā datumā Komisija pārskaitīs pieprasītos atlikušos maksājamos līdzekļus, ne arī kurā datumā tā atzīs, ka projekts pamatlietā ir pabeigts.

38 Ar 2015. gada 26. jūnija vēstuli Komisija pabeidza projektu pamatlietā. Tā aprēķināja, ka neatbilstīgie izdevumi ir EUR 106 225,67, bet uzskatīja, ka, tā kā līdzekļu pārpalikums bija pietiekams, šie pārkāpumi neietekmēja galīgā saldo samaksu. Tā secināja, ka attiecībā uz Eiropas Savienības budžetu lietas par pārkāpumiem var tikt izbeigtas un ka Kohēzijas fonda saistību saldo tiks pilnībā samaksāts.

39 Iesniedzējtiesa konstatē, ka lietas iznākums ir atkarīgs no jēdziena "vairākgadu programma" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta izpratnē paskaidrojuma, ņemot vērā to terminu daudzveidību, kas izmantoti pamatlietā piemērojamajos Savienības tiesību aktos, no atbildes uz jautājumu par to, vai šo jēdzienu veidojošie elementi ir izpildīti šajā lietā, kā arī no noilguma termiņa aprēķināšanas metodes minētās lietas apstākļos.

40 Šādos apstākļos *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (Lietuvas Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Kas ir "vairākgadu programma" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta izpratnē?

2) Vai tādi projekti kā [..] "Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidošana Alītas reģionam", kam [ar sākotnējo lēmumu] piešķīra atbalstu [..], atbilst "vairākgadu programmas" jēdzienam, kurš noteikts Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša – kurš brīdis ir uzskatāms par lietas noilguma termiņa sākumu saskaņā ar Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktu?"

Par pirmo un otro jautājumu

41 Ar pirmo un otro jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai uz tādu projektu kā projekts pamatlietā, kurā paredzēta atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide noteiktā reģionā un ko ir paredzēts īstenot vairākus gadus un finansēt no Savienības līdzekļiem, attiecas jēdziens "vairākgadu programma" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē.

42 Ievadam ir jāatgādina, ka Regulā Nr. 2988/95 atbilstoši tās 1. pantam ir ieviesti vispārīgi noteikumi par vienveida pārbaudēm un administratīviem pārkāpumiem un sodiem, kas saistīti ar Savienības tiesību pārkāpumiem un, kā tas izriet no minētās regulas preambulas trešā apsvēruma, tas tiek darīts, lai visās jomās apkarotu darbības, kuras kaitē Savienības finansiālajām interesēm (spriedums, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

43 Šajā saistībā Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta pirmajā un otrajā daļā ir paredzēts lietas noilguma termiņš, kas ir četri gadi no pārkāpuma izdarīšanas brīža vai nepārtraukta vai vairākkārtēja pārkāpuma gadījumā – no dienas, kad pārkāpums beidzies, neskarot īsāku noilguma termiņu, kurš var tikt paredzēts Savienības nozaru tiesiskajā regulējumā vai valsts tiesiskajā regulējumā (spriedums, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 21. punkts).

44 Runājot par vairākgadu programmām, minētā 3. panta 1. punkta otrās daļas otrajā teikumā ir precizēts, ka "noilguma termiņš visos gadījumos ir līdz programmas pilnīgai pabeigšanai".

45 Tā kā jēdziens "vairākgadu programma" nav definēts Regulā Nr. 2988/95, šā jēdziena tvērums ir jānosaka, ņemot vērā katra to veidojošā termina nozīmi, kontekstu, kādā tas tiek lietots, kā arī tiesiskā regulējuma, kas uz to attiecas, mērķus (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2015. gada 6. oktobris, *Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export*, C-59/14, EU:C:2015:660, 22. punkts, kā arī 2016. gada 21. decembris, *Interservice*, C-547/15, EU:C:2016:983, 20. punkts).

46 Šajā ziņā, vispirms runājot par izmantotajiem terminiem, ir jānorāda, ka terminam "programma" ir plaša nozīme un ka termini "programma" un "projekts" var tikt lietoti kā sinonīmi šīs regulas 3. panta 1. punkta izpratnē.

47 Tādējādi "vairākgadu programmas" jēdziens Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē ir starpnozaru jēdziens, kas ir sastopams visās jomās, ko aptver Savienības politika, ja tiek izmantoti Savienības budžeta līdzekļi.

48 Līdz ar to nav jākonstatē šauras terminoloģiskas attiecības starp šo jēdzienu un jēdzieniem, kas izmantoti dažādos tiesību aktos, ar kuriem tiek izveidoti dažādi fondi, kas piešķir finanšu atbalstu.

49 Vēl attiecībā uz kontekstu, kādā minētais jēdziens tiek izmantots, kā arī attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķi ir jānorāda, pirmkārt, kā konstatēts šā sprieduma 42. punktā, Regulas Nr. 2988/95 mērķis ir novērst Savienības finanšu interešu apdraudējumus.

50 Otrkārt, minētās regulas 3. panta 1. punkta otrās daļas otrais teikums ir daļa no tiesību normu kopuma, kurš minēts šajā 3. panta 1. punktā un kura mērķis – kā izriet no šī punkta pirmās daļas – ir definēt lietas noilguma noteikumus saistībā ar minētās regulas 1. panta 1. punktā minētajiem pārkāpumiem, kuri ir tie, kas ir saistīti ar kādas Savienības tiesību normas pārkāpumu saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ, kuras dēļ tiek nodarīts vai var tikt nodarīts kaitējums Savienības vispārējam budžetam vai tā pārvaldītiem budžetiem.

51 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka uz tādu projektu kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēta atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide noteiktā reģionā un kuru ir paredzēts īstenot vairākus gadus un finansēt no Savienības līdzekļiem, attiecas jēdziens "vairākgadu programma" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē.

Par trešo jautājumu

52 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, kāds ir Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā minētais lietas noilguma termiņa sākuma brīdis pārkāpumiem, kas pieļauti tādas "vairākgadu programmas" kā projekts pamatlietā ietvaros.

53 Šajā saistībā no Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta pirmās daļas izriet, ka lietas noilguma termiņš ir četri gadi no konstatētā pārkāpuma izdarīšanas brīža.

54 Saskaņā ar šīs regulas 3. panta 1. punkta otro daļu nepārtraukta vai vairākkārtēja pārkāpuma gadījumā noilguma termiņu skaita no dienas, kad pārkāpums ir beidzies, precizējot, ka "izbeigta pārkāpuma" jēdziens, kas minēts šajā tiesību normā, ir jāsaprot kā tāds, kas attiecas uz dienu, kad ir beigusies pēdējā darbība, kura veido vienu un to pašu vairākkārtēju pārkāpumu (spriedums, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 66. punkts).

55 Pārkāpums ir uzskatāms par "nepārtrauktu", ja Savienības tiesību normas pārkāpuma pamatā esošā nolaidība turpinās noteiktu laiku (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2004. gada 2. decembris, *José Martí Peix*/Komisija, C-226/03 P, EU:C:2004:768, 17. punkts). Pārkāpums ir "vairākkārtējs" šīs tiesību normas izpratnē, ja to ir izdarījis tirgus dalībnieks, kas ekonomiskas priekšrocības gūst no tādu līdzīgu darbību kopuma, ar kurām tiek pārkāpta viena un tā pati Savienības tiesību norma (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 49. punkts).

56 Iesniedzējtiesai saskaņā ar valsts tiesību noteikumiem par pierādījumiem – ciktāl netiek apdraudēta Savienības tiesību efektivitāte – ir jānosaka, vai šā sprieduma iepriekšējā punktā atgādinātie nepārtrauktu vai vairākkārtēju pārkāpumu veidojošie elementi ir izpildīti.

57 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesa jautā arī par to, kā konkrētais Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrajā teikumā paredzētais noteikums par noilgumu "vairākgadu programmām" ietekmē noilguma termiņa aprēķinu pamatlietā.

58 Valstu tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā, kas izveidota ar LESD 267. pantu, Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas tai ļautu izspriest izskatāmo strīdu (spriedums, 2016. gada 28. aprīlis, *Oniors Bio*, C-233/15, EU:C:2016:305, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

59 Līdz ar to ir jāsniedz iesniedzējtiesai arī norādes, kas tai ļautu noteikt, kurā brīdī notiek "programmas pilnīga pabeigšana", līdz kurai saskaņā ar Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otro teikumu ir noilguma termiņš "vairākgadu programmās".

60 Šajā saistībā ir jākonstatē, ka Regulā Nr. 2988/95 nav paredzēts precīzs un vispārpiemērojams brīdis, kad notiek "programmas pilnīga pabeigšana", jo – kā secinājumu 105. punktā būtībā ir norādījusi ģenerāladvokāte – šis brīdis noteikti atšķirsies atkarībā no dažādajiem posmiem un procesiem, kas paredzēti katras īstenotās vairākgadu programmas pabeigšanai.

61 Līdz ar to "programmas pilnīgas pabeigšanas" noteikšana Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrajā teikumā paredzētā noteikuma par "vairākgadu programmu" konkrēto noilguma termiņu piemērošanai ir atkarīga no noteikumiem, kas reglamentē katru vairākgadu programmu.

62 Tāpat ir jānorāda, ka, lai noteiktu "programmas pilnīgu pabeigšanu" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē, ir jāņem vērā šajā tiesību normā paredzētā noilguma termiņa mērķis. Proti, minētajā tiesību normā paredzētais noilgums ļauj, pirmkārt, nodrošināt, ka, kamēr programma nav pilnīgi pabeigta, kompetentā iestāde joprojām var veikt iztiesāšanu par pārkāpumiem, kuri pieļauti, izpildot šo programmu, lai atvieglotu Savienības finanšu interešu aizsardzību (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export*, C-59/14, EU:C:2015:660, 26. punkts). Otrkārt, tas ir vērsts uz to, lai nodrošinātu

saimnieciskās darbības subjektu tiesisko noteiktību. Proti, šiem saimnieciskās darbības subjektiem ir jābūt spējīgiem noteikt, attiecībā uz kurām no viņu darbībām ir galīgi iestājies noilgums un par kurām joprojām var notikt iztiesāšana (spriedums, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 Ņemot vērā šo divkāršo mērķi, lai noteiktu datumu, kurā notiek "programmas pilnīga pabeigšana" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē, ir jāņem vērā datums, kad beidzas attiecīgā "vairākgadu programma".

64 Tomēr, runājot pat tādu projektu kā projekts pamatlietā, no Regulas Nr. 1164/94 10. panta 6. punkta un II pielikuma D panta 2. punkta d) apakšpunkta otrā ievilkuma izriet, ka Komisijas lēmumā, ar ko apstiprina šādu projektu un piešķir norādīto palīdzību, norāda beigu datumu darbu pabeigšanai un maksājumu veikšanai saistībā ar projektu.

65 Šajā ziņā no II pielikuma D panta 1. punkta un 2. punkta d) apakšpunkta, Regulas Nr. 1386/2002 8. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punkta, kā arī Regulas Nr. 16/2003 5. panta 1. punkta un 8. panta izriet, ka šajā paša Komisijas lēmumā tiek noteikts beigu datums attiecīgā projekta atbilstīgajiem izdevumiem, kas attiecas uz maksājumiem, kurus veic par šā projekta izpildi atbildīgais subjekts.

66 Līdz ar to pēc Komisijas noteiktā datuma darbu pabeigšanai un ar to saistīto atbilstīgo maksājumu veikšanai, kas minēti šā sprieduma 64. un 65. punktā, šāds projekts ir jāuzskata par pilnīgi pabeigtu Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē, neskarot iespējamo pagarinājumu ar jaunu attiecīgu Komisijas lēmumu.

67 Šajā gadījumā no šā sprieduma 31. punkta izriet, ka savā 2004. gada 27. decembra lēmumā Komisija norādīja, ka 2008. gada 31. decembris ir gan datums, kad beidzas projekts pamatlietā, gan datums, kad beidzas ar to saistīto izdevumu atbilstīgums. Līdz ar to ir jāuzskata, ka projekts pamatlietā pilnīgi pabeigts Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē tika 2008. gada 31. decembrī.

68 Šajā saistībā ir jāprecizē, ka "programmas pilnīga pabeigšana" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē obligāti nenozīmē, ka attiecībā uz visiem iespējamiem pārkāpumiem, kas pieļauti programmas īstenošanas laikā, ir iestājies noilgums. Tā tas ir tikai attiecībā uz pārkāpumiem, kuri beigušies vairāk nekā četrus gadus pirms "programmas pilnīgas pabeigšanas" un attiecībā uz kuriem, ja netiek pārtraukts noilgums kāda no Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta trešajā daļā minētajiem pamatiem dēļ, nekavējoties iestāsies noilgums, tiklīdz tā tiks pabeigta.

69 Citiem vārdiem sakot, kā Komisija norāda savos apsvērumos, Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrajā teikumā paredzētais "vairākgadu programmām" piemērojamais noilguma termiņš tikai ļauj pagarināt noilguma termiņu, nevis to saīsināt.

70 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka:

— Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka noilguma termiņu pārkāpumiem, kas pieļauti tādas "vairākgadu programmas" kā attiecīgais projekts pamatlietā ietvaros, sāk skaitīt no attiecīgā pārkāpuma izdarīšanas datuma atbilstoši Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta pirmajai daļai, precizējot, ka, ja runa ir par "nepārtrauktu vai vairākkārtēju" pārkāpumu, atbilstoši Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrajai daļai noilguma termiņš sākas dienā, kad pārkāpums ir beidzies.

— Turklāt "vairākgadu programma" ir uzskatāma par "pilnīgi pabeigtu" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē šai programmai noteikumos, kas to reglamentē, paredzētajā beigu datumā. Konkrētāk, vairākgadu programma, ko reglamentē Regula Nr. 1164/94,

ir jāuzskata par "pilnīgi pabeigtu" minētās tiesību normas izpratnē datumā, kurš Komisijas lēmumā, ar ko šis projekts apstiprināts, ir norādīts kā beigu datums darbu pabeigšanai un ar to saistīto atbilstīgo izdevumu maksājumu izpildei, neskarot iespējamo pagarinājumu ar jaunu attiecīgu Komisijas lēmumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

71 Attiecībā uz pamatlietu pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) uz tādu projektu kā pamatlietā aplūkotais, kurā paredzēta atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide noteiktā reģionā un ko ir paredzēts īstenot vairākus gadus un finansēt no Eiropas Savienības līdzekļiem, attiecas jēdziens "vairākgadu programma" Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, Euratom) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē;

2) Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka noilguma termiņu pārkāpumiem, kas pieļauti tādas "vairākgadu programmas" kā attiecīgais projekts pamatlietā ietvaros, sāk skaitīt no attiecīgā pārkāpuma izdarīšanas datuma atbilstoši Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta pirmajai daļai, precizējot, ka, ja runa ir par "nepārtrauktu vai vairākkārtēju" pārkāpumu, atbilstoši Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrajai daļai noilguma termiņš sākas dienā, kad pārkāpums ir beidzies.

Turklāt "vairākgadu programma" ir uzskatāma par "pilnīgi pabeigtu" Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē šai programmai noteikumos, kas to reglamentē, paredzētajā beigu datumā. Konkrētāk, vairākgadu programma, ko reglamentē Padomes 1994. gada 16. maija Regula (EK) Nr. 1164/94 par Kohēzijas fonda izveidi, kura grozīta ar Padomes 1999. gada 21. jūnija Regulu (EK) Nr. 1264/1999 un ar Padomes 1999. gada 21. jūnija Regulu (EK) Nr. 1265/1999, kā arī ar Aktu par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā, ir jāuzskata par "pilnīgi pabeigtu" minētās tiesību normas izpratnē datumā, kurš Eiropas Komisijas lēmumā, ar ko šis projekts apstiprināts, ir norādīts kā beigu datums darbu pabeigšanai un ar to saistīto atbilstīgo izdevumu maksājumu izpildei, neskarot iespējamo pagarinājumu ar jaunu attiecīgu Komisijas lēmumu.

[Paraksti]